

СИЛЕНЦІАЛЬНИЙ ЕФЕКТ ТА СТИЛІСТИЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ ЙОГО НОМІНАЦІЙ

Ващук І. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Мовчання – це феномен невербального спілкування, який привертає увагу все більшої кількості науковців. Це комунікативна дія, яка експлікує поведінку, наповнює мовлення новим емоційним змістом. Мовчання може бути комунікативно значущим (свідоме мовчання, наприклад у відповідь на чиєсь запитання) і комунікативно незначущим (мовчання під час сну або виконання певних фізичних чи фізіологічних дій). У комунікативній поведінці особливе місце посідає силенціальний ефект – комунікативне мовчання, позначене антропоцентричністю, ситуативністю, гетерогенними психологічними та ментальними витоками.

Серед екстеріоризаторів силенціального ефекту вагоме місце посідають графічні та вербальні маркери мовчання. Маркерами "графіки мовчання" виступають три крапки, тире, редуplikовані знаки питання та оклику, а також – комбінація знаків питання та оклику з трьома крапками. Серед вербальних маркерів можна виділити монолексемні, полілексемні, синтаксичні та фразеологічні одиниці. Базовими номінаціями силенціального ефекту в англomовному художньому дискурсі виступають лексеми *silence* та *pause*.

Номінації силенціального ефекту у художньому дискурсі часто набувають стилістичного забарвлення, виступаючи у ролі певного стилістичного засобу. Наприклад, мовчання може передаватися у метафоричному, образному представленні: *Silence deepened around him. He went in a deadly silence.* Силенціальний ефект може виражатися за допомогою створення пари антонімів або синонімічного ряду, наприклад: *I talk too much. I should better be silent. She lived the rest of her life in peace and silence.* Для позначення тиші також часто використовуються поєднання базових номінацій мовчання з різними епітетами: *thick silence, pulsing silence, deep silence, deep silence.* Додавання атрибуту з протилежним лексичним значенням призводить до створення оксиморону, наприклад: *loud silence, crying silence, eternal pause.* Екстеріоризація силенціального ефекту також може відбуватися за допомогою перифрази, коли відсутні формальні вербальні номінації мовчання, але інформація, подана у тексті, вказує на наявність мовчання, наприклад: *She entered the room and Robert stopped talking. I didn't say anything and just looked into his eyes.* Силенціальний ефект вербалізується через порівняння, наприклад: *The silence was colder than the breeze that blew out of the night.*

1. Анохіна Т. О. Семантизація категорії мовчання в англомовному художньому дискурсі. Монографія. – Вінниця: Видавництво “Нова книга”, 2008. – 160 с.
2. Швачко С. О., Анохіна Т. О. Глибинна структура поверхневих лакун у синтаксичному дискурсі. Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка, 2007. – Випуск №32. – Режим доступу до журн. : http://shvachko.blogspot.com/2010_01_01_archive.html

Вашук, І.В. Силенціальний ефект та стилістичне навантаження його номінацій [Текст] / І.В. Вашук; наук. кер. С.О. Швачко // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 4-5.